

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

Затверджено

На засіданні кафедри музичного мистецтва
Факультету культури і мистецтв
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 9 від 02.09.2020 р.)

Завідувач кафедри _____ Е. З. Тайнель

**Силабус з навчальної дисципліни «Постановка голосу»,
що викладається в межах ОПП Середня освіта (Музичне
мистецтво)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
з спеціальності 014.13 Середня освіта
(Музичне мистецтво)**

Назва курсу	Постановка голосу
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра музичного мистецтва.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта, 014 Середня освіта Музичне мистецтво
Викладачі курсу	Бень Галина Любомирівна, старший викладач кафедри музичного мистецтва, Дика Галина Василівна, асистент кафедри музичного мистецтва.
Контактна інформація викладачів	http://kultart.lnu.edu.ua/employee/ben-halyna-lyubomyrivna , galben@ukr.net, м. Львів. http://kultart.lnu.edu.ua/employee/dyka-halyna-vasylivna
Консультації по курсу відбуваються	(вул. Валова, 18, ауд. 38) Щосереди, 11.50-13.10 год. (вул. Валова, 18, ауд.37, 38)
Сторінка курсу	https://kultart.lnu.edu.ua/course/postanovka-holosu
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб студент оволодів елементами звукоутворення на доступному співацькому діапазоні, оволодів навичками співу легато, навчився користуватися нижньореберно-діафрагматичним диханням, м'язовими відчуттями опори дихання, правильною організацією вдиху і видиху. Щоб оволодів роботою мовно-артикуляційного апарату і на цій основі правильно формував голосні і приголосні у співі. Студент повинен вільно, невимушено поводитися на сцені під час співу, його поведінка мусить узгоджуватися з вимогами «вокальної психотехніки», техніки переживань і перевтілення, що координують і пов'язують його пластику з вокально-творчим завданням, тобто перебувають у гармонії зі створюваним образом. Навчальний репертуар добирається згідно з навчальною програмою відповідно до вокально-технічних та виконавських можливостей студента, індивідуальних особливостей його голосу, темпераменту й рівня інтелекту, з метою закріплення і вдосконалення навчально-виконавських навичок, оволодіння нормами сценічної культури. Поетапний контроль знань студентів здійснюється семестрово, залік чи іспит у вигляді публічного виступу.
Коротка анотація курсу	Одним з головних в системі виховання і підготовки високопрофесійного вчителя музики загальноосвітньої школи є предмет «Постановка голосу», який, в контексті з іншими предметами, спрямований на формування неповторної особистості, придатної для роботи в загальноосвітніх школах. Курс «Постановка голосу» є нормативною дисципліною зі спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації Музичне мистецтво для освітньої програми «Бакалавр», чотирьох курсів, викладається в I-VIII семестрах в обсязі 10 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета курсу – повноцінний розвиток і вдосконалення голосових і художньо-виконавських даних студентів, майбутніх високопрофесійних вчителів музики. Вокально-технічне навчання органічно поєднується з художнім розвитком і ґрунтується на принципах поступовості, послідовності, науковості в оволодінні співацькою культурою. В результаті навчання студенти набувають теоретичні знання з даного предмета, вокально-технічні навички,

	<p>уміння аналізувати й корегувати звучання власного голосу, уміння різноманітними методами і прийомами розкривати зміст художнього образу. Засобами вокального мистецтва здійснити естетичне виховання майбутніх вчителів музики, формувати відчуття прекрасного, розвивати творчі та вокальні здібності студента, озброювати майбутніх вчителів знаннями теоретичних положень основ вокальної педагогіки.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (Сольний спів). Підручник для студентів і викладачів сольного співу / В. Г. Антонюк. – К. : ЗАТ «Віпол». – 2007. 2. Аспелунд Д. Развитие и сохранение певческого голоса / Дмитрий Аспелунд. – М.: Музгиз, 1952. 3. Бабич М.Д. Основи культури мовлення / М.Д.Бабич. – Л.: Просвіта, 1990. 4. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики / Л.Б. Дмитриев. – М.: Музыка, 1968. 5. Маслій К.С. Виховання голосу співака / К.С.Маслій // Навчальний посібник.- Рівне: „ЛІСТА”, 1996. 6. Морозов М.В. Тайны вокальной речи / М.В.Морозов -Л.: Наука, 1977. 7. Морозов М.В. Вокальний слух і голос/М.В.Морозов-М.: Музыка, 1965. 8. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва/М.В. Микиша -К.:” Музична Україна”, 1985 9. Юссон Р. Певческий голос / Р.Юссон -М.:Музыка, 1974. 10. Юшманов В.И. Вокальная техника и ее парадоксы/ В.И.Юшманов - Санкт- Петербург, 2001 . <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бень Г. Формування елементів педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики на заняттях з постановки голосу / Галина Бень // Молодь і ринок. – 2010. – № 1–2 (60–61). – С. 117–121. 2. Бень Г. Вокально - педагогічні принципи та виконавські поради Остапа Дарчука і Марії Сіверіної : методичні рекомендації для студентів та викладачів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації напрям підготовки « Музичне мистецтво». – Львів, 2008.-30с. 3. Бень Г. Методика вокального виховання майбутнього актора драматичного театру/ Галина Бень // Науково – методичний збірник. – Львів : Видавничий центр Львівського національного університету Імені Івана Франка, 2016. 4. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації / Л. В. Прохорова. – Вид. 2-е. – Вінниця : Нова книга, 2006. – 5. Шуневич Е.В. Методичні рекомендації. Формування самостійності майбутнього вчителя музики загальноосвітньої школи у класі вокалу/ Е.В.Шуневич // Дрогобич, « Каменяр», 2004.
<p>Тривалість курсу</p>	<p>240 год. (8 кредитів)</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>0 год. лекційних, 154 год. практичних і 86 год. самостійної роботи.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення цього курсу студент зможе:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміти предмет «Постановка голосу» та його значення для вчителя музики; - володіти елементами звукоутворення на доступному співацькому діапазоні; - володіти навичками співу легато; - володіти навичками нижньореберно-діафрагматичного дихання,

	<p>правильною організацією вдиху і видиху;</p> <ul style="list-style-type: none"> - володіти трьома видами атаки звуку; - знати особливості процесу звукоутворення, акустичні якості звуку; - правила орфоепії у співі; - усвідомлювати національні та стильові ознаки вокальних творів; - володіти навичками співу під власний супровід; - засвоїти зміст основних теоретичних положень вокальної методики; - виробити навички співу без супроводу; - оволодівати навичками виконавської майстерності; - володіти навичками самостійного опрацювання пісень шкільного репертуару, яскраво ілюструвати їх; - вміти розкривати авторську концепцію вокальних творів; - володіти основами методики співу; - володіти правилами гігієни та охорони власного і дитячого голосу.
Ключові слова	Вокал, вокальний апарат, атаки звуку, типи дихання, дикція та артикуляція, спів легато, культура мови у співі, резонатори звуку, опора звуку, гігієна голосу.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення індивідуальних занять
Теми	<p>ТЕМА 1. Ознайомлення із будовою голосового апарату людини, акустичним утворенням звуку і його властивостями, функціями м'язово-нервової системи в процесі співу.</p> <p>ТЕМА 2. Типи співацького дихання (нижньореберно-діафрагматичне, ключичне, грудне).</p> <p>ТЕМА 3. Три види атаки звуку (м'яка, тверда, придихова).</p> <p>ТЕМА 4. Резонатори голосового апарату, їх значення і практичне застосування в процесі співу.</p> <p>ТЕМА 5. Дикція та артикуляція. Правила орфоепії у співі.</p> <p>ТЕМА 6. Профілактика захворювань голосового апарату, професійна гігієна голосу.</p> <p>ТЕМА 7. Культура мови в співі. Правила орфоепії у співі.</p> <p>ТЕМА 8. Кантиленна манера співу.</p> <p>ТЕМА 9. Стильові особливості музики композиторів 18 ст.</p> <p>ТЕМА 10. Стильові особливості музики композиторів 19 ст.</p> <p>ТЕМА 11. Стильові особливості камерно-вокальної музики 20 ст.</p> <p>Стильові особливості музики львівських композиторів 20-21ст.ст.</p> <p>ТЕМА 12. Удосконалення і закріплення вокально-технічних та художньо-виконавських навичок.</p> <p>ТЕМА 13. Вокально-творчий спокій. Вдосконалення вокально-художньої виразності, розвиток вокального слуху і контроль за звучанням власного голосу.</p> <p>ТЕМА 14. Акустичні якості звуку. Резонатори голосового апарату, їх значення і практичне застосування в процесі співу.</p> <p>ТЕМА 15. Класифікація та характеристика типів співочих голосів, їх діапазонів.</p> <p>ТЕМА 16. Самостійна робота над методикою розучування шкільної пісні з репертуару дітей молодшого та середнього шкільного віку. Самостійний аналіз пісень шкільного репертуару й використання їх у педагогічній практиці.</p> <p>ТЕМА 17. Жанрова основа, стильові особливості вокальних жанрів (народна пісня, романс, класичний твір, сучасна естрадна пісня, дитяча пісня).</p> <p>ТЕМА 18. Три манери звукоутворення (академічна, естрадна, народна манера співу).</p>

	<p>ТЕМА 19. Самостійна робота над методикою розучування шкільної пісні з репертуару дітей старшого шкільного віку. Самостійний аналіз пісень шкільного репертуару й використання їх у педагогічній практиці.</p> <p>ТЕМА 20. Профілактика захворювань власного та дитячого голосу. Гігієна дитячого голосу.</p>
Підсумковий контроль, форма	Іспит в 2 та 8 семестрах, усний (публічний виступ).
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових навичок зі сольфеджіо, теорії музики та вокалу.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Емпіричний показ, слухання аудіо і відео матеріалів, майстер-класи провідних педагогів вокалу.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані виконувати самостійні завдання: вивчати літературні тексти вокальних творів, самостійно робити артикуляційну гімнастику, дихальні вправи, вміти робити музичний аналіз репертуару.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового виступу на сцені. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час індивідуальних занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p>
Питання до заліку/іспиту	Виконання народних пісень різних за характером, побутовий романс, вокальні твори композиторів 18-21ст.ст., твори львівських композиторів, дитячі пісні під власний супровід .
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.